EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Cultura | Jaume Puig | Actualitzat el 27/07/2021 a les 18:56

Temps de flors

Salvador Espriu, en el poema "Inici de càntic en el temple", ens fa dir, bellament, que «la ginesta floreix» i que «arreu als camps hi ha vermell de roselles». Però a Manresa i al Bages la paraula més habitual per designar la rosella (Papaver rhoeas) és "pipiripip", forma recollida en el DIEC2 com a variant, que el DCVB recull efectivament al Pla de Bages.

En el reportatge sobre *El parlar de Manresa* (**El Pou de la gallina**, abril 2020), remarcàvem també noms de plantes com *timó* per farigola o *barballó* per espígol, unes formes cada vegada menys usades per les noves generacions de manresans, per influència de la llengua estàndard. I hi destacàvem especialment el *pipiripip*. De fet la rosella, a part del *pipiripip* bagenc, adopta molts noms diferents. Ramon Solsona (*A paraules em convides*) *ens en diu això:* «*Gall, gallaret, quiquiriquic, quequerequec, quiquericoc*, etc. són referències al vermell viu de la cresta dels galls. També el francès *coquelicot* vol dir ?gall' i ?rosella'. Una altra cresta, de color menys intens, és la

de l'ocell dit *puput*. *Peperepep, pipiripip* i altres formes expressives similars potser són un creuament de les onomatopeies del gall amb *puput* o bé amb *papaver*, nom llatí de la planta que pot haver original *paparota* i *paparola*».

L'amic Isidre Casals ens proporciona altres noms de plantes o herbes com els *conillets* (herba conillera, seneci), una variant que el DCVB recull així: «Planta papaveràcia: *Fumaria parviflora* (Pla de Bages). Té el fruit apuntat i les flors molt petites». Casals aporta el nom d'una altra planta, la *dolceta*, que el DIEC recull com a variant de l'herba dels canonges, «cultivada per menjar en amanida quan encara és tendra (*Valerianella locusta*)», i que el DCVB recull només a la Plana de Vic. És oportú també esmentar que al Bages són usuals les formes «*canya-xiula* (canyís) *cirerer de pastor* (arboç), *espaseta* (gladiol), *mata* (llentiscle), *grataculs* (gavarrera o roser silvestre) i *rojalet* (pi roig)», segons ens comentava el biòleg Jordi Badia en el reportatge esmentat.

[despiece]Podeu fer arribar les vostres aportacions al nostre correu electrònic o via Twitter, Facebook o Instagram, amb l'etiqueta ***#bagesisme***.[/despiece]